

AUBERT, Paul; D'AURIA, Elio; CASASSAS YMBERT, Jordi; SERRA BUSQUETS, Sebastià (dirs.). *La democracia imperfecta*. Palma de Mallorca: Lleonard Muntaner Editor, 2014. Torre de l'amor, 13. 350 pàgs. [17 x 24].

L'activitat de recerca de la Xarxa Mediterrània d'Història Cultural, que ha generat 14 seminaris entre 1998 i 2011, ha girat al voltant de les dinàmiques polítiques, culturals i institucionals, al món mediterrani contemporani, protagonitzades per intel·lectuals i professionals liberals. Aquests protagonistes han contribuït al processos de democratització, a diferents ritmes i no exempts de contradiccions, de les seves respectives societats. En paraules dels directors de la present publicació, a la introducció del llibre, *“han sido los responsables de la elaboración y/o importación de ideas y productos culturales en general; han sido la conciencia crítica de las tensiones de sus respectivas sociedades; han sido los maestros directos o indirectos de los procesos lentos de culturización de las masas pero también de los de especialización y alta cultura”*. Són, en definitiva, els sectors impulsors dels projectes de modernització política i institucional.

Una bona mostra del resultat d'aquesta col·laboració interuniversitària és la publicació del present llibre, on els diferents autors s'endinsen en les característiques particulars de les societats del Mediterrani occidental en la seva construcció (mai acabada del tot) i consolidació (sempre inestable) de l'Estat lliberal. El llibre recull com els diferents sectors socials i intel·lectuals implicats en la modernització, des de finals del XIX, polititzen les seves actuacions, cada cop més crítiques amb la manera d'implantar el règim liberal als seus respectius països.

Al segle XX, el recurs a la imperfecció de la democràcia serà un camp de batalla, tant cultural com ideològic, al voltant del qual s'aixecarà un ampli ventall de projectes polítics, des del totalitarisme feixista a l'activisme revolucionari, passant pels règims dictatorials de signe conservador. D'acord amb aquest plantejament, el llibre ofereix contribucions, que abasten el període comprés entre finals del XIX i les darreries del segle passat a Espanya, Itàlia i Portugal, dels investigadors Paul AUBERT (sobre el dret d'excepció a l'Espanya contemporània), Nicolas BERJOAN (amb una revisió de les tesis sobre democratització de l'historiador francès Maurice Agulhon), Mauro CANALI (al voltant de la figura de l'escriptor antifeixista italià Giaime Pintor), Jordi CASASSAS YMBERT (sobre catalanisme i identitat catalana al primer terç del segle XX), Giovanni C. CATTINI (analitzant el binomi modernització social i identitat catalana a finals del segle XIX), Rui CUNHA MARTINS (establint la relació històrica imperfecta entre democràcia i estat de dret), Elio D'AURIA (amb una interpretació liberal sobre del feixisme i el problema del totalitarisme), Manuel LOFF (repassant la construcció de la república i la democràcia a Portugal entre 1891 i 1974), Antoni MARIMON RIUTORT (amb l'anàlisi del cas de Palma a les eleccions municipals de 1909, com un intent de regenerar els processos electorals a l'Espanya de la Restauració), Javier MUÑOZ SORO (amb un estudi sobre els intel·lectuals i la

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (juny 2018)

democràcia durant el franquisme), Carles SANTACANA TORRES (amb un treball sobre les identitats culturals i els projectes polítics a Catalunya sota el Franquisme) i Sebastià SERRA BUSQUETS (amb una aportació sobre el *desarrollismo*, les iniciatives modernitzadores i la problemàtica social a finals del franquisme).

IHE
(Secretaria de la Revista)

Traducción de la reseña anterior:

La actividad de investigación de la Red Mediterránea de Historia Cultural, que ha generado 14 seminarios entre 1998 y 2011, ha girado alrededor de las dinámicas políticas, culturales e institucionales, en el mundo mediterráneo contemporáneo, protagonizadas por intelectuales y profesionales liberales. Estos protagonistas han contribuido a los procesos de democratización, a diferentes ritmos y no exentos de contradicciones, de sus respectivas sociedades. En palabras de los directores de la presente publicación, en la introducción del libro, *“han sido los responsables de la elaboración y/o importación de ideas y productos culturales en general; han sido la conciencia crítica de las tensiones de sus respectivas sociedades; han sido los maestros directos o indirectos de los procesos lentos de culturización de las masas pero también de los de especialización y alta cultura”*. Son, en definitiva, los sectores impulsores de los proyectos de modernización política e institucional.

Una buena muestra del resultado de esta colaboración interuniversitaria es la publicación del presente libro, donde los diferentes autores se adentran en las características particulares de las sociedades del Mediterráneo occidental en su construcción (nunca acabada del todo) y consolidación (siempre inestable) del Estado liberal. El libro recoge como los diferentes sectores sociales y intelectuales implicados en la modernización, desde finales del XIX, politizan sus actuaciones, cada vez más críticas con la manera de implantar el régimen liberal en sus respectivos países. En el siglo XX, el recurso a la imperfección de la democracia será un campo de batalla, tanto cultural como ideológico, alrededor del cual se levantará un amplio abanico de proyectos políticos, desde el totalitarismo fascista al activismo revolucionario, pasando por los regímenes dictatoriales de signo conservador. De acuerdo con este planteamiento, el libro ofrece contribuciones, que alcanzan el periodo comprendido entre finales del XIX y finales del siglo pasado en España, Italia y Portugal, de los investigadores Paul AUBERT (sobre el derecho de excepción en la España contemporánea), Nicolas BERJOAN (con una revisión de las tesis sobre democratización del historiador francés Maurice Agulhon), Mauro CANALI (alrededor de la figura del escritor antifascista italiano Giaime Pintor), Jordi CASASSAS YMBERT (sobre catalanismo e identidad catalana en el primer tercio del siglo XX), Giovanni C. CATTINI (analizando el binomio modernización social e identidad catalana a finales del siglo XIX), Rui CUNHA MARTINS (estableciendo la relación

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (juny 2018)

histórica imperfecta entre democracia y estado de derecho), Elio D'AURIA (con una interpretación liberal sobre del fascismo y el problema del totalitarismo), Manuel LOFF (repasando la construcción de la república y la democracia en Portugal entre 1891 y 1974), Antoni MARIMON RIUTORT (con el análisis del caso de Palma en las elecciones municipales de 1909, como un intento de regenerar los procesos electorales en la España de la Restauración), Javier MUÑOZ SORO (con un estudio sobre los intelectuales y la democracia durante el franquismo), Carles SANTACANA TORRES (con un trabajo sobre las identidades culturales y los proyectos políticos en Cataluña bajo el Franquismo) y Sebastià SERRA BUSQUETS (con una aportación sobre el desarrollismo, las iniciativas modernizadoras y la problemática social a finales del franquismo).

IHE
(Secretaría de la Revista)